

serde Bonders
gemeent 8 beu-
3 beurten. Als
Nieuwsjaars-
g bij rekenen,
450 beurten.
tijds ongeveer
in de Gerefor-

mmen, dat dit

van de Gere-
tijk kleiner is
at wil ik niet
gens ingewon-
van de kerk-
n predikanten
n Bondspredi-

de kerkgang
inwoners van

lijk gemaakt,
o: men stelt,
en de daár-
nkeer en wat
n; niet theol-
ijk op delen".
op de feiten,
le wet Gods,
deelsommetje
aliteiten: zó-
er te delen.
dus wat an-

t de rechten,
worven heeft
p een synode
t gereken nu
mijk zegt te
ffen van de
Vant dat het
dingen bijeen
an het syno-
rband intus-
plicht aan

nen, d.i. zich
in het doops-
rukking: de
Christus heb-

formulier te
is niet maar
ziekbed ver-
te worden,
lid van de
en knechten,
moeten dóen
eid, zou men
blijven onder
van de Geest
er dan in-
le zorgen,
nize rechten,
an Christus'
m ze ons en

sacramenten
ontgebruikers
staan steeds
asbaar. Noch
e van de ge-
ts af of toe

sacrament met
of zelve ge-
ngt, ontvangt
faden en goe-
it versmaadt.
ristus wordt
aan alle ge-
e).

redikanten in
el van Prof.
deel dat zeer
mond hebben
matiekcollege
toch in 1905
moet de kin-
het tegendeel
die wederge-
in den doop?

id?" — ant-
aar een pac-
kaar blijven".
it daar in die
dat de doop-
geboorte, dat
i Prof. Honig
in. Maar ver-
pieerd werd.
gevalen als
stervolg. En
in een hoek
daad niet als

532/5.

onze kinderen toe te eigenen. De „gaven" uit-
gedeeld tot „der menschen troost" (Ef. 4, Ps. 68, 2
Sam. 6), mogen we zelf eraan meewerken, dat ze
worden „gedeeld" met wie van die „gaven" hardop
zeggen: maar dat zijn geen „gaven" Gods, doch ze
zijn vergif, en dood, bedacht van mensen? K. S.

RECHTLIJNIG DAZEN.

In een blad, waaraan niet minder dan drie hoog-
leraren (de H.H. Diepenhorst, Ridderbos (H. N.) en
Scholten tot mijn verwondering hun naam durven
geven — want ook als ze het zelf niet lezen, moesten
ze toch nog van hun familie horen, dat er enormi-
teiten in staan, die zelfs in propagandatochten een
hoogleraar beroepshalve moeten prikkelen) — in „De
Strijdende Kerk" dan, lees ik volgend stukje proza:

Prof. Schilder gaat er van uit, dat God in Zijn eeuwi-
ge Raad besloten heeft tot een hemel en een hel met
mensen die ze bevolken zullen; er moeten dus bewo-
ners komen zowel voor de hemel als voor de hel. Daar-
om heeft God na de zondeval de mens niet aanstands
in de dood gestort, er moesten mensen geboren wor-
den, daarom moesten de ouders blijven leven, de zon
moest schijnen, de aarde moest haar vruchten geven.
Hier hebben wij dus een zeer logische gevolgtrekking
uit het besluit Gods tot hemel en hel met hun bewoners.
Er is dan ook voor de goddelozen, volgens Prof. Schild-
er, absoluut geen genade, voor hen geldt hier reeds:
cook them slowly..... ze zijn toch reeds gereserveerd
voor de hel en ze moeten langzaam aan het vuur in.

Het bezwaar van Dr. Hoeksema lijkt me een misver-
stand ten aanzien van de algemene genade, maar in
de opvatting van Prof. Schilder ontmoet ik iets wat
me tegen de borst stuit, niet omdat het schriftuurlijk
is, maar omdat ik hierin iets ontmoet van een mis-
tekening van God, zoals Hij zich heeft geopenbaard.

Het artikel is niet ondertekend. Ik heb een ver-
moeden aangaande de auteur, maar kan me vergis-
sen. Hoe het zij, ik noem dit nu dom of venijnig ge-
daas.

In het kringetje van deze auteurs is nog al eens
een modewoord „rechtlijnig denken" in trek geweest;
later heette dat meer „wit-zwart-schema", en vroe-
ger: single track theology.

Dit is óók rechtlijnig.
Maar dan rechtlijnig gedaas (om geen ander woord
te kiezen).

Natuurlijk kan de schrijver beter weten. Er is ge-
noeg van gezegd, ook nog pas tegen Berkouwer.

En als hij misschien het mondjevol Engels, dat hij
hier uitspuwt, zelf opgepikt heeft uit mijn oratie over
de wetenschappelijkheid van de gemene-gratie-term,
dan móet hij weten, dat het van Liddell-Scott is, engels
lexicon, waarin een voorbeeld gegeven werd van de
mogelijkheden, die het begrip „b e w a r e n" hebben
kan: bewaren van het vuur komt voor in de beteke-
nis van: zorgen, dat het vuur niet de plannen
van de kok in de war stuurt, cook them slowly.

Als je aan deze heren zegt, dat de dingen nog al
gecompliceerd zijn, dat natuur en persoon b.v. ver-
schillen, dan zeggen ze, amen, wanneer je hun een
citaat van Hepp of Kuyper voorlegt (b.v. over
„wezen" en „natuur"). Maar zeg je diezelfde waar-
heid, zonder zulk een citaatje, dan mompelen ze:
een abstractie, wij willen liever concreet (!) denken,
ze lezen niet verder, snappen er dus geen woord

een confessionele uitspraak, doch slechts als een paci-
ficatie-formule werd gezien, blijkt misschien wel het aller-
duidelijkst uit het volgende.

In het begin van de tweede wereldoorlog nodigde Prof.
Dr. H. H. Kuyper een paar Chr. Geref. predikanten uit
om met hem en Prof. Grosholte te beraadslagen over
een eventuele hereniging van de Geref. en Chr. Geref.
Kerken. Zoals vanzelf spreekt, betoogden de Chr. Geref.
predikanten, dat van zo'n hereniging nooit sprake zou
kunnen zijn, indien de korte verklaring van 1905 ge-
handhaafd bleef.

Wat toen geschiedde beschrijft Dr. R. E. Sluiter, één
van de Chr. Geref. predikanten, welke aan deze samen-
spreking deelnamen, in een brief aan Dr. A. P. Lan-
ting d.d. 17 October 1945, aldus: „Ongeveer drie à vier jaar
geleden heeft Dr. H. H. Kuyper tot mij gezegd bij een
samenkomst te zijnen huize in Den Haag: „Als de Chr.
Gereformeerden met ons Gereformeerden vereenigen wil-
len dan behoort „1905" geen struikelblok te zijn, want
dan nemen wij dat direct terug, aangezien wij daar hee-
lemaal geen belang meer bij hebben". Prof. Grosholte,
daarbij tegenwoordig, heeft dit toen mede bevestigd".

Men moet de betekenis van deze uitspraak van de
Professoren Kuyper-Grosholte niet onderschatten!

In de laatste jaren werd zeer zeker wel meer beweerd,
dat de verklaringen van 1905 en 1942 hun betekenis had-
den verloren en dat de gereformeerde kerken zich daar-
van konden distancieren. Maar men zei dat op grond
van de overtuiging, dat de materiele inhoud daarvan door
alle leden van die kerken werd aanvaard en dat iedereen
overtuigd was, dat die „materiele inhoud" reeds ten volle
in de belijdenis was uitgedrukt. Een expresse fixatie
daarvan in een aparte leeruitspraak was dus niet langer
noodzakelijk.

In de bewering van de genoemde professoren hebben
we evenwel met iets geheel anders te doen!

Dese werd immers uitgesproken voor vertegenwoor-
digers van kerken, die zich van de aanvang af met alle
macht tegen de verklaring van 1905 hadden verzet en
dese als in strijd met de confessie steeds radicaal hadden
verworpen! Wanneer deze professoren daarom tegen de
christelijke gereformeerden en hun kerken de boven ge-
citeerde verklaringen afleggen, heeft deze een ganz an-

meer van, maar laten zich wel vinden voor een proga-
dandareekje. De eerste acte is dan: de tegenstan-
ders rechtlijnig strijken, en dan zeggen: kijk
een, wat rechtlijnig.

En zo reddten ze dan de reputatie van Kuyper, ten-
minste op een gevaarlijk puntje. Verder zullen ze ook
degenen, die Kuyper op zijn goede punten verwerpen,
graag als medewerker aanvaarden. Als ze maar de
boel bij mekaar houden, en een beetje helpen opduwen
naar links.

Rechtlijnig gedaas. Op pag. 1 staat dan zo iets over:
wegen projecteren door de wildernis.

Maar dát gaat toch een beetje anders dan zó.

Recht-lijnig? Begrijpt deze auteur nu nóg niet, dat
de gemene-gratie-leer door haar voorkeur voor de
gratie-idee, een specimen van recht-lijnig den-
ken is?

Laat hem zijn keurig gestreken gracie-shirt dragen,
maar met zijn strijk-ijzerje afbliven van een ander,
hij met zijn: De Bakkeleende Kerk (The Tussling
Church).

Eén troostje: zonder het te weten verloochent de
man Kuyper zelf ook al. K. S.

KERKNIEUWS

(Om tijd en onnodige moeite te besparen, verzoekt
de Redactie berichtjes voor deze rubriek rechtstreeks
naar de administratie in Goes te zenden.)

Beroepen te:

Alblasserdam—Nieuw-Lekkerland, J. van Dijk te Gees.
Mussel, J. F. Heij te Hasselt.

Aduard en te Zuidbroek, H. J. Meyerink te Drogeham.

— ZENDING. De Part. Synode van Utrecht, kennis
genomen hebbende van de voorstellen van deputaten
der P.S. voor de zending, en van de uitspraken der clas-
ses Amersfoort en Utrecht-Breukelen, besloot het vol-
gende:

1. dat de kerken van de prov. Utrecht, bij de vervul-
ling van de zendingstaak door elke respectieve kerk,
voor zoveel deze arbeid samenwerking zal vereisen met
andere kerken, daartoe elkaar zullen zoeken, om zoveel
mogelijk daarmede samen te (blijven) werken;

2. dat de kerken door dezen elkaar opwekken om elk
voor zich diligent te zijn in de oriëntatie over deze za-
ken en de voorbereiding van daadwerkelijke (verdere)
zendingsarbeid;

3. dat depp. voor de zending der P.S. de opdracht ont-
vangen, alle gewenste en nodige gegevens van de zen-
dende kerken op te vragen, opdat de kerken van Utrecht
tot een verantwoorde beslissing kunnen komen over de
vraag: waar zij moeten gaan e.g. blijven arbeiden e.g.
steunen;

4. dat van de kerken in de prov. Utrecht voor het jaar
1952 tenminste f2.— per ziel wordt gevraagd voor de
eigenlijke zendingsarbeid (prediking van het Evangelie);

5. dat deze gelden gestort dienen te worden bij een
prov. quaestor voor de zending, waarvoor benoemd wordt:
br. H. Troostheide, Bilthoven (gironk. no. 59046);

6. dat na ontvangst van de benodigde gegevens uiter-
lijk de Part. Synode van Juni 1952 over de besteding
van deze gelden beslist, n.l. of de zending kerk van
Drachten of die van Zwolle daarmee gesteund moet wor-
den; of dat zij gereserveerd moeten (kunnen) worden
voor te beginnen zelfstandige zendingsarbeid door de
Utrechtse kerken;

7. dat dus slechts voor één jaar deze voorlopige be-

dero strekking! Zij betekent — indien ze oprecht gege-
ven werd en daar mogen we niet aan twifelen — een
duidelijke verzekering, dat men de daarin geformuleerde
„leer" niet als confessioneel-bindend beschouwt. Zij be-
tekent niets minder dan een formeel en materieel prijs-
geven van „1905"!

Maar zouden deze hoogleraren zo hebben gesproken,
indien zij van oordeel waren geweest, dat „1905" ten volle
een confessioneel-bindende uitspraak was? Zouden een
paar hoogleraren soms zo maar, op eigen houtje, 'n stuk
belijdenis prijsgeven?

Natuurlijk niet: zij spraken zó, zij konden zó alleen
spreken, omdat ze in de overtuiging leefden: de korte
verklaring van 1905 is geen belijdenis-geschrift, ze is
alleen een pacificatie-formule, die kan worden wegge-
daan, indien een pacificatie niet meer nodig is! En die
zelfs MOET worden weggedaan, indien ze een pacificatie
— b.v. tussen Gereformeerden en Chr. Gereformeerden
b.v. — in de weg zou staan!

Is het met al deze felten voor ogen niet volkomen ge-
rechtvaardigd, als we beweren, dat de verklaring van
1905 niet als een confessionele verklaring werd opgevat
en dat de inhoud daarvan niet als allen bindende kerkleer
werd beschouwd?

Hoe een paar jaar later, mede onder leiding van de
genoemde professoren, door een synode van de gerefor-
meerde kerken van dezelfde verklaring van 1905 kon wor-
den uitgesproken, dat ze een vertolking was van een
„godelijke waarheid" en dat ze tot iedere prijs moest
worden gehandhaafd, blijft één van de vele raadselen,
waarvan de afschuwelijke historie van het kerkelijk con-
flict van 1945/46 zo vol is.

Wat we zo omtrent de verklaring van 1905 vonden
kunnen we als volgt samenvatten:

10. Wie de kerk-historische situatie rondom 1905 ob-
jectief en eerlijk beziet moet toegeven, dat de stelling van
Prof. Lindeboom, de echt-reformatische stelling, deze n.l.
dat de sacramenten niet iets verzegelen dat in de sacra-
ments-gebruiker aanwezig is — wedergeboorte, inwen-
dige genade o.l.d. — MAAR de aan de kinderen der gelov-
igen gelijkelijk geschonken belofte van het genadever-

slissing geldt, en dat voor het jaar 1953 de situatie op-
nieuw onder de ogen dient te worden gezien, waarbij het
dan hopelijk duidelijk is geworden, of de Utrechtse ker-
ken wel of niet tot zelfstandige zendingsarbeid kunnen
overgaan;

8. dat er bij de kerken op aangedrongen wordt te gaan
arbeiten, dat de bijdragen voor de zending in 1953 nog
hoger worden dan voor 1952.

— BEVESTIGING EN INTREDE DS L. A. F. GOD-
SCHALK. Op de laatste Zondag van het jaar mocht de
kerk van Minnertsga, met die van Oude Bildtzijl, naar
jarenlange vacature vervuld zien door de bevestiging en
intrede van Dr. L. A. F. Godschalk.

De bevestiging geschiedde in de morgendienst in het
eigen kerkgebouw te Minnertsga, waar ook de kerkeraad
en gemeente van Oude Bildtzijl voor deze keer was ver-
gaderd. De dienst werd geleid door Dr. H. J. Schilder
van Utrecht, die Gods Woord bediende uit Joh. 10:2,
7c, 11a. Hij wees er op, dat bij mensen wel te spreken is
van singuliere gaven (art. 8 K.O.), maar nooit van een
singuliere mens of een singuliere predikant. Er is maar
één singuliere Herder, dat is de Here en Zijn Christus
Zelf. En nu laat de tekst ons zien, dat zelfs die enige,
singuliere, Herder Zich bij Zijn volk legitimeert naar de
algemene regel en de bekende orde. Hoeveel te meer zal
dit moeten geschieden, wanneer het gaat om het herder-
schap onder Christus. De weg daarheen kan een bijzon-
dere en ongewone zijn, art. 8 K.O., de ingang tot het
ambt zelf zal zijn glorie ontvangen, doordat 't gaat naar
de algemene, bekende, christelijke orde van het herder-
schap naar Schrift en Belijdenis, bevestigingsformulier
en kerkenordening. Dit werd verder aangewezen in de
tekst, die spreekt van de „Ordinaire legitimatie van de
singuliere Herder", die Zich legitimeert naar: 1e. de na-
tuurlijke, 2e. de boven-natuurlijke, 3e. de schriftuurlijke
orde; resp. in de drie gekozen tekstverzen.

Des namiddags 2 uur deed de nieuwe herder en leraar
zijn intrede te Minnertsga met een prediking over Matth.
4:12—17 en 23. Thema: Christus' prediking van het
evangelie des koninkrijks. Daarbij werd gewezen op: 1e.
de gelegenheid van de prediking; 2e. de Persoon van de
Prediker; 3e. de inhoud van het gepredikte.

Een prediking des Woords naar de gelegenheid des
tijds is volstrekt niet hetzelfde als een „gelegenheids-
prediking". Immers een prediking, die onderworpen is
aan een gelegenheid, en dus daarvan afhankelijk, houdt
daarmede op „prediking des Woords" te zijn. Indien wij
daarentegen het Woord Gods bedienen naar de gelegen-
heid des tijds, dan eist de prediking die gelegenheid des
tijds voor zich op, en brengt zij haar onder het gezag
van Gods Woord. (I) De prediking van Christus was
ook altijd naar de gelegenheid des tijds. Hijzelf koos die
gelegenheid niet, maar volgde daarvoor nauwkeurig de
profeetieën, om welke te vervullen Hij ook van de Vader
gezonden was. Wel waren de tijden en gelegenheden
onderworpen aan Zijn prediking, want Hij leerde met
macht. De eerste gelegenheid des tijds om het evangelie
des koninkrijks te prediken was Hem gegeven in het
Galilea der volken, de streek der heidenen. Hier was de
maatschappelijke en geestelijke ellende het grootst. In
deze duisternis zag het volk het grote Licht opgaan.
Toen Jezus alle gelegenheid des tijds naar de profeetieën
vervuld had, heeft Hijzelf de tijden en gelegenheden op
aarde vermenigvuldigd, opdat het evangelie des konink-
rijks gepredikt zou worden tot aan de einden der aarde.
(II) Aangaande de Persoon van de Prediker werd ver-
wezen naar het opschrift boven het evangelie van Mat-
theus: Boek van de toledoth van Jezus Christus, de Zoon
van David, de zoon van Abraham. Toledoth betekent
meer dan een namenregister van een geslacht; het be-
treft ook de handelingen van een geslacht, waardoor
geschiedenis gemaakt wordt. Zo heeft de Friese verta-
ling de grondtekst ook opgevat als: Boek der geschie-
denis van Jezus Christus. Wees het zoon-zijn van Abra-

bond, volledig rechtsgeldigheid behield in de gerefor-
meerde kerken.

20. Dat van een strikte eis om de kinderen des ver-
bonds te houden voor kinderen die reeds wedergeboren
zijn of anders zeker wedergeboren zullen worden ook
geen sprake was. Men leze slechts de oordelen van Dr.
Th. Bos en Prof. Bouwman dienaangaande.

30. Dat het voor wedergeboren houden der kinderen,
waarover „1905" spreekt, algemeen als de formulering
van een gedragsregel, van een bejegeningssnorm werd
opgevat, zonder dat men dit voor wedergeboren-houden
accepteerde als de exponent, de consequentie, de concre-
tisering van de leer, dat de doop aanwezige inwendige
genade, of een alleen aan de uitverkorenen toekomende
belofte verzegelt.

40. Dat de Korte Verklaring van 1905 algemeen niet
als een in de kerken langzaam gegroeide, na langdurige
voorbereiding eindelijk zorgvuldig geformuleerde beji-
denis-uitspraak werd opgevat, doch alleen als een paci-
ficatie-formule ter geruststelling van conscienties, ter
afmijding van eenzijdigheid in de voorstelling van be-
paalde leerstukken en zo tot bewaring van eenheid en
rust was.

50. Dat deze verklaring wel is waar zacht, maar tege-
lijk ook nadrukkelijk een aantal specifiek kuyperiaanse
opvattingen afwees.

60. Dat men evenwel, bij een niet met de historie reke-
nende, strikt logische, interpretatie van de uitspraak
van 1905 inzake de onderstelde wedergeboorte, daarin
inderdaad de eis tot een werkelijk houden van alle kin-
deren der gelovigen voor reeds wedergeboren kinderen
kon lezen. In dat geval dook evenwel onafwendbaar de
scherpe tegenstrijdigheid op tussen „kop" en „staart"
van deze uitspraak, waarover boven werd gesproken.

C. V.

70) Ook Dr. B. Wielenga wijst er nadrukkelijk op, dat
de verklaring van 1905 in werkelijkheid een compromis
is geweest. Er zijn z.i. duidelijk sporen van een toegeven
uit liefde, zonder gelijkwaardige overwinning van het
waarheidslicht. Gewenschte Vertrouwing, p. 20/1.